

■ РАЗМОВА НА ТЭМУ

Мастацкае слова па-гродзенскі

Пра тое, з якімі набыткамі літаратары Гродзеншчыны сустракаюць XXVI Дзень беларускага пісьменства, што адбудзецца ў Слоніме 31 жніўня – 1 верасня, «Гродзенскай праўдзе» распавяла старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Людміла КЕБІЧ

– Дзень беларускага пісьменства, перш за ўсё, свята кнігі і тых, хто натхнёна іх піша. Таму першае пытанне заканамернае: як празаікі і паэты рэгіёна рыхтуюцца да знакавай падзеі?

– Пісьменнікі рэгіёна заўсёды адказна падыходзяць да Свята беларускага пісьменства, а, калі яно адбываецца на гродзенскай зямлі, тым больш. Мы яшчэ ў пачатку лета вызначылі дэлегатаў, якія будуць удзельнічаць у свяце на пляцоўцы «Слова пісьменніка», якую нам даручана апекаваць. Складзена праграма выступленняў пісьменніцкіх дэлегацый з розных абласцей краіны, прэзентацый новых кніг і альманахаў. Адметным будзе і тое, што ў Слоніме ўпершыню мы прадставім магчымаць прэзентаваць сваю творчасць не толькі прафесійным творцам, але і лепшым самадзейным аўтарам. Так, плануецца выступленні Слонімскага раённага літаратурнага аб'яднання імя Анатоля Іверса, якім кіруе наша калега, беларуская паэтэса Ірына Войтка, і добра вядомага Гродзенскага гарадскога літаратурнага аб'яднання «Надзея» пад кіраўніцтвам Святланы Глямбоцкай. Акрамя таго, нашы паэты і празаікі выступаць з прэзентацыяй сваіх кніг на іншых пляцоўках. Атрымалі запрашэнне ад выдавецтва «Народная асвета» Галіна Богдан (Ліна Багданова) і Аляксей Якімовіч. Плануецца, што Дзмітрый Радзівончык і я будзем прэзентаваць свае новыя кнігі на пляцоўцы Гродзенскага «Абласнога друку», а Людміла Шаўчэнка і Ганна Скаржынская-Савіцкая – на пляцоўцы «Гродна-кніга».

– На ваш погляд, як сёння, у час электронных прыладаў і анлайну, літаратуры, у прыватнасці беларускай, зноў стаць папулярнай? Ці дапамагаюць у гэтым такія фестывалы, як Дзень пісьменства?

– Любыя мерапрыемствы, скіраваныя на прапаганду кнігі, а тым больш Свята беларускага пісьменства – цудоўная нагода для папулярнасці айчынных мастацкага слова. Літаратура – не толькі частка агульнай культуры грамадства. Гэта наша жыццё, аб'ектыўна ўвасобленае ў словы, вобразы... Пагадзіцеся, і ў анлайне нельга губляць чалавечнасці, свайго твару, сваёй душы, інтэлекту. Нельга здраджваць свайму сумленню. Так, час дыктуе свае ўмовы. Каб канкураваць з новымі інфармацыйнымі тэхналогіямі, новымі паведамі, сучасны літаратар вядзе пошук новых формаў творчасці, новых тэм. Іх мноства. Трэба толькі старацца паспяваць за часам, адчуваць яго дух. А гэта не ва ўсіх атрымліваецца. Часцяком здаецца, што тэмы, сюжэты падрабнелі. Няма войнаў, магутных катаклізмаў? Калі пісьменнік так лічыць, ён вядзе вайну з самім сабой.

Пісаць на бытавыя, жаночыя тэмы, ствараць фэнтэзі і прыгодніцкую літаратуру ўжо недастаткова. Самая, бадай, патрэбная, папулярная тэматыка зараз – гэта маральна-псіхалагічная, філасофская. І тут падсцерагае небяспека – можна проста збіцца на маралізатарства. Вось вам і першы пункт для роздуму.

– Што патрэбна пісьменнікам, акрамя натхнення, каб імёны беларускіх творцаў зноў ярка ззялі на мастацкім небасхіле?

– Чаму «каб зноў ззялі»? Імёны беларускіх творцаў ззяюць з самых даўніх часоў і падаюць цудоўны прыклад патрыятызму: вучаць любові да роднай мовы і Радзімы. Таленавітыя творцы і творы сёння ёсць. Але для ўсеагульнай гармоніі ім неабходны таленавітыя чытачы, таленавітыя рэдактары-выдаўцы, высокапрафесійныя крытыкі-даследчыкі, кампетэнтныя журналісты-аглядальнікі, прадаўцы-маркеталагі, рэкламныя агенты... Спіс можна працягваць.

Што мы маем у рэальнасці як вынік? Людзі не толькі не ведаюць сучасную беларускую літаратуру. Далёка не ўсе жыхары Гродна і Гродзенскай вобласці ведаюць сваіх пісьменнікаў-землякоў, з іх творчасцю не знаёмыя. Усё пачынаецца са свайго? Дык давайце крочыць у будучае разам, адзінаю грамадой!

– Ці павялічваецца колькасць маладых творцаў?

– Заўсёды стараемся знайсці, заахваціць таленавітых паэтаў і празаікаў. Да нас у аддзяленне часта прыходзяць маладыя творцы. Ёсць сярод іх тыя, кім сапраўды ганарымся. Напрыклад, паэтэса Вікторыя Смолка – самы малады сябра Саюза пісьменнікаў Беларусі. Аліна Паўлоўская, якая толькі рыхтуецца да ўступлення ў шэрагі СПБ, ужо заняла першае месца на Міжнародным фестывалі-конкурсе паэзіі і паэтычных перакладаў «Берега дружбы», які прайшоў у Расіі, і прывезла сертыфікат прафесійнага перакладчыка. Разумею, што неабходна амалоджваць калектыву Саюза пісьменнікаў, а з другога боку, хто не піша вершы ў летуценным узросце 15–18 год?! А што потым? Многія затым не ўспамінаюць пра свае рыфмаванкі ўсё жыццё. А вось тыя, хто і пасля 25–30 не згубілі паэтычна-рамантычны імпульс, гэта нашыя людзі.

– 3 чым гродзенскія аўтары прыедуць на свята ў Слонім? 3 новымі кнігамі? Праектамі, магчыма? Чым будзеце здзіўляць наведвальнікаў?

– У Слонім паедзем з вялікім жаданнем, добрым настроем, прадуманай праграмай, цікавымі пісьменнікамі, новымі кнігамі і праектамі. Тым больш, што праектаў у нас шмат. У апошнія гады мы ствараем анталогіі паэзіі і паэтычных перакладаў з польскімі і расійскімі калегамі, нядаўна завязалі сувязі з пісьменнікамі Азербайджана, у выніку з'явіліся пераклады вершаў нашых паэтаў у літаратурнай газеце Баку. Гэта толькі пачатак. Да канца года павінен выйсці часопіс «Настоящее время» ў Латвіі (Рыга) таксама з публікацыямі гродзенскіх пісьменнікаў. Разумею, вельмі многае залежыць ад сацыяльнага дыялогу, на які мы заўсёды настроеныя. Таму здзіўляць будзем розным: кагосьці – новымі выданнямі, арыгінальнымі праектамі, а кагосьці – тым, што мы ёсць.

КАЦЯРЫНА МАЦЕВІЧ

Листая праздніка страницы

Церемонія адкрыцця Дня беларускай пісьменнасці аобразі історыю Слонімскага раёна

Гродненщина не впервые принимает национальный праздник с литературным колоритом. В 1996 году своего рода столицей белорусской письменности на время его проведения становился Новогрудок, в 2002 и 2009 году эту эстафету перенимали Мир и Сморгонь, а в 2015 День белорусской письменности оставил свой след на Щучинской земле. В прошлом году фестиваль собрал более 12 тысяч гостей из 12 стран в городе Иваново на Брестчине. А совсем скоро, как уверяют организаторы, еще более масштабным культурным событием в жизни страны он станет в городе над Шарой.

будет посвящена только одной водной артерии, которая вполне справедливо зовется жемчужиной Принеманья, – Августовскому каналу, его прошлому и настоящему.

– Вниманию гостей будут также представлены фотоальбомы «Мастацкі вобраз Гродзеншчыны» і «Гродненщина спортивная». Еще несколько изданий будут посвящены путешествиям в прошлое Гродно, Слонима, Новогрудка и Сморгони, – говорит начальник отдела идеологической работы и по делам молодежи Слонимского райисполкома Наталья Юнчик. – В альбоме «Слонім. Падарожжа ў часе» чытаць, напрыклад, знайдзе некалькі сотен старынак фотаздымак і поштовыя адкрыткі канца XIX – пачатка XX стагоддзя з калекцыі вядомага члена Саюза пісателёў Беларусі Вадзіміра Ліхадэдова.

ЦЕНТР ГОРОДА – СЕРДЦЕ ПРАЗДНИКА

Презентации книг писателей Гродненщины в Слониме начнутся еще накануне, 31 августа. В этот же день на родину Михала Казимира Огинского съедутся поэты и прозаики со всей страны не только для участия в международном круглом столе, будут названы победители республиканского конкурса чтецов «Живая классика».

Настоящим же центром притяжения гостей 1 сентября станет площадка книги и прессы. Она займет свое место в самом сердце Слонима и на один день, без преувеличения, станет сердцем художественного слова Беларуси. Здесь можно будет увидеть и полистать множество книг. Среди них те, что стали лучшими по итогам конкурсов, но определить таковые лично для себя читатель может, лишь познакомившись с ними, как говорится, до последней страницы. Это вовсе не означает, что мы советуем развернуть в Слониме читальный зал под открытым небом. На площадке книги и прессы можно будет определиться с перечнем «обязательно интересной» для каждого литературы на будущее.

Представят здесь сразу несколько новых изданий. Одними из первых гости праздника увидят книгу «По Неману, Вилии, Шаре», которая рассказывает о главных водных артериях области и достопримечательностях, расположенных возле них. Еще одна книга

ГОСТИ СТАНУТ «ПЕРВОПЕЧАТНИКАМИ»

1 сентября на площадке книги и прессы станет временем не только читательских литературных открытий. В этот день пройдет церемония официального открытия книжного магазина с говорящим названием «Сонет». В тестовом режиме его двери, к слову, уже открыты для посетителей чуть больше месяца. За это время своего рода центр литературной торговли Слонима стал еще и экскурсоводом в

Лявон па-слонімску

Львон Лявон пагуляе з дзецьмі і запрасіць на падворкі. Унікальны сімвал сёлета нацыянальнага свята «Дзень беларускага пісьменства» ажыве для гасцей і стане адным з галоўных герояў святочных здымак.

Талісман свята будзе ў літаральным сэнсе слова падарожнічаць па святочных пляцоўках. Калі быць дакладней, гуляць па горадзе 1 верасня будуць тры раставыя лялькі героя-сімвала Дня беларускага пісьменства ў Слоніме. Яны будуць гуляцца з дзецьмі, запрашаць гасцей на падворкі і, безумоўна, дададуць яркіх фарбаў Дню пісьменства.

Аднак акрамя сваёй забаўляльнай функцыі, Лявон стане свайго роду праекцыяй мінулага. Кожны раз пазіруючы для новага фота, ён будзе нагадваць гасцям пра сваю сувязь з германамі над Шарай. З выявай льва, які трымае стра-лу, апошні быў зацверджаны яшчэ ў 1591 годзе. А, з'яўляючыся фрагментам герба «Ліс» роду Сапегі, паказвае менавіта на тое, што горад належаў Льву Сапеге.

Леў – сімвал будучага свята – трымае не стралу, а пяро і тым самым нібы ўвасабляе ўсю сутнасць маштабнай падзеі, якая сёлета атрымала прапіску ў Слоніме. Яго выявамі, дарэчы, 1 верасня будзе мільгаць і шматлікая прадукцыя – сувенірная і не толькі.

